

Kvindefælleskabets lejr: et fristed for kvinder og børn.

Jeg boede i Wien. Jeg havde opdaget, at der skulle være kvindelejr, fordi min mor havde set en gammel gymnasieveninde i en rødstrømpeaktion, der blev vist i fjernsynet. Den om skattefradrag til hygiejnebind, hvor kvinderne blev båret ud af bussen. Så da jeg alligevel var på besøg i København ledte jeg efter hende og fandt hende i en Vietnamdemonstration foran den amerikanske ambassade. Hun fortalte mig om lejren og jeg forstod, at jeg måtte derned. Jeg var på endagsbesøg det første år med min veninde Anna – på omvejen til en ellers planlagt sommerferie i Thy. Anna og jeg kørte til Femø i hendes 2CV med Søren og Christian på 5 og 6 på bagsædet. For en dag! Jeg vidste med det samme, at der skulle jeg tilbage - næste år. Længe! Anna tog en masse billeder også ét, som så vidt jeg husker, senere blev til en femøplakat.

Derefter vendte jeg tilbage til Femø hvert år til og med 1978, hvor Christian blev 12, og ikke længere måtte komme i lejren. Det har jeg sådan set altid synes var en velbegrundet regel, selvom vi begge var kede af ikke at kunne vende tilbage. Jeg har tit spekuleret på, hvad det egentlig betød for ham, at han oplevede den afvisning på grund af sit køn. Faktum er, at han herefter nægtede at komme i mange af de kvindesammenhæng, han tidligere havde haft det fint med.

Femøsomrene havde været en dejlig og økonomisk mulig måde at holde ferie på. Især da jeg som enlig mor og han som enebarn var lidt for meget henvist til hinanden i hverdagen og også levede på et budget, der var så lavt at skattevæsenet ikke troede på det. Én af somrene, hvor jeg ikke havde råd til at betale for os, var jeg i børnepassergruppen i to uger. Det udløste en hel måneds gratis Femøsommer for os.

Jeg elskede at være der og det gjorde Christian også. Plads til fri bevægelse, andre børn, en god strand og mange søde voksne. Han deltog blandt meget andet i at rejse teltene på en forlejr. En gang da vinden tog til og var ved at blæse teltene ud af hænderne på os, råbte han oppefra fra teltdugen: alle kvinder og børn til sejlene! Det valgte vi at le hjerteligt af, selvom vi selvfølgelig også havde en feministisk analyse af, hvorfor han sagde som han gjorde.

Selv elskede jeg teltgruppernes samtalerunder, hvor venskaber opstod og jeg blev lidt klogere på mit eget liv. Den fælles madlavning, fælles sang og dans til langt ud på natten. Kort og godt masser af sjovt og klogt selskab, badning, gåture til havnen, solskin og dage med børn, som legede i naturen - og i teltet da tordenvejret bragede og fik et par norske kvinder til at flytte på kroen. Det lo ungerne af.

Hver gang jeg kom tilbage til byen, lagde jeg mærke til, at jeg måtte tænke på at skærme mig for mændenes blikke og bemærkninger. Jeg opdagede, at det at skærme mig var blevet en helt automatisk måde at bevæge mig på i det offentlige rum.

Jeg var med på den første internationale uge med alle kvinderne, der væltede ind fra alskens lande. Det blev et særligt betydningsfuldt fællesskab for mig. Jeg havde boet i Østrig og flere andre steder og følte mig som en internationaliseret hybrid. Her var der pludselig masser af forskelligartede erfaringer, holdninger, samtaler og sprog på kryds og tværs af landegrænser og

kulturer. Jeg husker danske kvinders kritik af de italienske kvinders lange hår og makeup. Jeg forsvarede italienerne der jo havde en anderledes dagligdag og andeledes erfaringer. Selv havde jeg, den første gang jeg skulle til Femø, købt en æggegul frottébikini. Sidste skrig! Og så gik alle de andre rundt nøgne eller i trusser. Et år blev jeg faktisk klippet rigtig kort. Det skete nu aldrig igen. Jeg synes bare ikke det klædte mig.

Da der på den internationale uge til det første introduktionsmøde - lige efter at alt det man ikke måtte gøre, var blevet remset op - blev kundgjort at for at komme til stranden, skulle man gå over 'the dykes', ja så brød alle ud i et latterbrøl. Der var ikke et øje tørt. Men kvinderne fra udlandet syntes godt nok danskerne var restriktive med alle deres opremsede forbud.

På Femø fik jeg, som mange andre også har oplevet det, min første kvindekæreste i '73, på trods af at jeg i '72, hvor jeg havde været der i 3 uger, havde besluttet mig til at det pjat med flirt, havde jeg ikke tid til. Tiden skulle nemlig bruges til politisk udvikling, som jeg skulle have med tilbage til kvindebevægelsen i Wien. Jeg var ikke på Femø til den første og legendariske lesbiske uge, men til gengæld det år, hvor der for første gang blev talt om bi- og lesbisk. Der besluttede jeg mig til, at skulle jeg nu endelig turde have forhold til kvinder, så måtte jeg gå planken ud og kalde mig lesbisk. Det var det mest klare og solidariske.

Mange år senere (i 2003?) tog jeg til Femø igen sammen med nogle af de gamle fra kvindebevægelsens og lesbisk bevægelses første år. Vi arrangerede historie- og politikmøder sammen med unge fra Tyskland og Østrig. Men vi var virkelig ollekolle i vores telt. Nogle af os parodierede det da også en aften som underholdning og til stor moro for de yngre.

Ak ja, Femø kvindekampens, legens, kærlighedens, fællesskabets, og frisættelsens Ø. Jeg husker dig med varme og glæde, men desværre har jeg fået for dårlig ryg til at ligge i telt. Det billede, der lyser stærkest i min erindring, er den aften, hvor Chris Poole i stearinlysens skær spillede tværfløjte med handskerne på. Den aften efter at vi have rejst det sidste telt og alle havde samlet os i køkkenteltet med huer og tørklæder på, og vinden susede udenfor.